

Latvijas plānotā rīcība dalības nodrošināšanai atvērtas pārvaldības partnerības iniciatīvā

Pēdējo gadu laikā gan globālajā mērogā, gan Latvijā ir pieaugusi apziņa, ka sekmīgai valsts ilgtermiņa attīstībai nepieciešams, lai valsts pārvaldes struktūru darbība (gan politiskajā, gan administratīvajā līmenī) gūtu sabiedrības izpratni, līdzdalību un atbalstu.

Ir ievērojami palielinājusies pilsoniskās sabiedrības loma un ietekme lēmumu pieņemšanas procesos, kas skar Latvijai būtiskus attīstības jautājumus. Tajā pašā laikā šo ietekmi pagaidām nav iespējams uzskatīt par pietiekamu vai visas iesaistītās puses apmierinošu. Dažāda līmeņa valsts pārvaldes institūciju uzdevums ir pilnveidot ikdienas sadarbības instrumentus ar pilsonisko sabiedrību un tās pārstāvētajām organizācijām. Pilsoniskās sabiedrības iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos un likumdošanas iniciatīvās ir viens no ceļiem, kā mazināt plaisu starp varu un sabiedrību, un ir būtisks instruments iekļaujošas sabiedrības veidošanā valstī kopumā.

Latvijas ilgtermiņa attīstības interesēs ir īstenot efektīvu, godprātīgu, atvērtu, atbildīgu, sabiedrības interesēs balstītu un laikmetīgu pārvaldi visos līmeņos (pašvaldību, reģionu, nacionālā, kā arī starptautiskā līmenī). Sekojot labākajiem atvērtas pārvaldības prakses piemēriem, lēmumi jāpieņem ciešā kopdarbībā ar sabiedrību, kura savukārt aktīvi un prasmīgi izmanto visus pieejamos instrumentus līdzdalības realizēšanai.

Šādā kontekstā Latvijas valdība uztver atvērtas pārvaldības iniciatīvu kā starptautisku un solidāru forumu, kas papildina, atbalsta un stiprina katras atsevišķas valsts centienus atvērtas pārvaldības virzienā. Atvērtas pārvaldības partnerība nodrošina, ka, daloties pieredzē un kopīgu vērtību vadītas, valstis var ātrāk un veiksmīgāk sasniegt savus individuālos mērķus. Iesaistoties šajā starptautiskajā iniciatīvā, Latvija apliecina, ka vēlas pārņemt labāko intelektuālo, tiesisko, administratīvo un tehnoloģisko starptautisko pieredzi šajos jautājumos, kā arī dalīties savā pieredzē par līdz šim paveikto.

Ņemot vērā minēto un publiskojot šo deklarāciju, Latvijas valdība apliecina, ka tās mērķis ir veicināt skaidri identificējamās administratīvas, tiesiskas un sabiedriskas pārmaiņas, veidojot un nostiprinot iedzīvotājiem draudzīgu, efektīvu, atvērtu un godīgu valsts pārvaldi.

Mērķa sasniegšanai būtiskas ir dziļas un noturīgas pārmaiņas valsts un pilsoniskās sabiedrības organizāciju sadarbībā. Ar šo Latvijas valdība apstiprina apņemšanos celt starpinstitūciju saziņas un sadarbības kvalitāti, nodrošināt caurskatāmu, labi organizētu pilsoniskās sabiedrības pārstāvju iesaisti pārvaldes lēmumu sagatavošanā un pieņemšanas procesā, tādējādi panākot kvalitatīvākas, visaptverošākas un ilgtspējīgākas pārmaiņas valsts pārvaldes darbā.

Ņemot vērā valdības deklarācijā paustās prioritātes, kā arī saskaņā ar Saeimā apstiprināto „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam” un Latvijas nacionālo reformu programmu Eiropas Savienības (ES) stratēģijas gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei “ES 2020” īstenošanai, Latvijas valdība ir izvirzījusi četras

prioritārās jomas, kurās nepieciešams pastiprināt pārmaiņu ieviešanu un tādējādi tuvoties izvirzītajam mērķim:

1. Sabiedrības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistes lēmumu pieņemšanas procesos kvalitātes uzlabošana
2. Valsts pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana
3. Korupcijas ierobežošana
4. Informācijas atklātības veicināšana un atvērto datu sistēmas ieviešana.

Latvijas atvērtās pārvaldības partnerības iniciatīvas ietvaros izvirzītajiem mērķiem ir vienojoši elementi: nodrošināt, lai Latvijas sabiedrība, pilsoniskās sabiedrības organizācijas būtu maksimāli informētas un uz vienlīdzīgiem pamatiem iesaistītas lēmumu sagatavošanas un apspriešanas procesā; lai sabiedrībai būtu iespējams vienkārši un efektīvi piekļūt valsts institūciju rīcībā esošajai informācijai; lai valsts institūcijas darītu visu iespējamo, lai novērstu šaubas par iespējamu negodprātīgu rīcību un lai valsts pārvaldes institūcijās nostiprinātos izpratne, ka valsts pārvaldes primārais uzdevums ir pakalpojumu sniegšana sabiedrībai un sabiedrības interešu īstenošana.

Latvija apņemas sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības partneriem, tai skaitā, arī sociāliem partneriem, veidot, regulāri aktualizēt un izvērtēt darbības programmu, kas iezīmē ceļu, kā Latvija sasniegs izvirzītos mērķus. Tā apņemas programmas izstrādei, īstenošanai un uzraudzībai veidot vai noteikt nepieciešamās sadarbības formas un/vai forumus, regulāri uzlabot to darbību, kā arī izstrādāt un uzlabot atbilstošus administratīvos mehānismus.

Prioritāro jomu ietvaros veicamo pasākumu sagatavošanas procesā valdības institūcijas izveidoja darba grupu, kura veica aktīvu konsultāciju darbu ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un valdības sociālajiem partneriem. Ņemot vērā to ieteikumus un labojumus, ir radīta deklarācija par Latvijas plānoto rīcību dalības nodrošināšanai atvērtas pārvaldības partnerības iniciatīvā, kas iezīmē veidu, kā Latvija sasniegs izvirzītos mērķus.

Deklarācija, kas satur apņemšanos veikt konkrētus uzlabojumus, uzskatāma par atvērtu un pilnveidojamu dokumentu, kas paredz iniciatīvas ārpus tā noteiktā darbības lauka. Deklarācijai jākalpo kā platformai valdības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju kopīgam darbam izvirzīto mērķu sasniegšanā, pēc nepieciešamības pilnveidojot deklarācijas saturu, kā arī izstrādājot atbilstošus administratīvos mehānismus mērķu ieviešanai un kontrolei. Deklarācijā pausto mērķu īstenošana tiks veikta ciešā sasaistē ar Nacionālo attīstības plānu 2014. – 2020. gadam, valdības rīcības plānu, Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņem 2012. – 2018. gadam, kā arī politikas plānošanas dokumentiem, kuriem ir saikne ar deklarācijā paustajiem mērķiem

Ir būtiski uzsvērt, ka nepieciešamais priekšnoteikums deklarācijas mērķu īstenošanai ir cieša sadarbība starp likumdevēja varu, izpildvaru un valdības apņemas veicināt efektīvu sadarbību ar Saeimu šī procesa veicināšanā.

Latvijas valdība apņemas reizi gadā kopā ar pilsonisko sabiedrību un tās organizācijām, sagatavojot kopīgu pārskatu, izvērtēt paveikto deklarācijā pausto mērķu sasniegšanā un pēc nepieciešamības noteikt jaunas prioritātes.

LĪDZ ŠIM PAVEIKTAIS

Četrus prioritāšu ietvaros ir veikta virkne pārmaiņu un jauninājumu, kas Latviju tuvina izvirzītajam mērķim. Nozīmīgākās no tām ir:

Sabiedrības līdzdalība

- Ministru kabineta līmenī sabiedriskajām organizācijām ir plašas iespējas iesaistīties lēmumu pieņemšanā - tās var iesaistīties darba grupās jaunu likumprojektu vai politikas plānošanas dokumentu izstrādē, izteikt priekšlikumus likumprojektu pilnveidošanai, piedalīties starpinstītūciju viedokļu saskaņošanā, pieteikties viedokļu izteikšanai MK sēdē. Jaunu dokumentu projektu anotācijās iestādēm ir pienākums norādīt, vai ir notikušas konsultācijas ar sabiedrību.
- No 2012.gada februāra Latvijas pilsoņiem ir iespēja tieši ietekmēt Saeimas darba kārtību. Ja vismaz 10 000 16 gadu vecumu sasnieguši Latvijas pilsoņi paraksta kolektīvo iesniegumu ar kādu ideju parlamentam, šī ideja tiks apspriesta parlamenta komisijās un parlamenta plenārsēdē. Parakstus var vākt arī elektroniski, ja tiek nodrošināta parakstītāju identifikācija.
- Kopš 2009.gada ar mērķi sekmēt efektīvu, atklātu, ietverošu, savlaicīgu un atbildīgu sabiedrības līdzdalību attīstības plānošanas procesā, darbojas normatīvā bāze, kas nosaka sabiedrības līdzdalības kārtību Saeimas, Ministru kabineta, tiešās valsts pārvaldes iestāžu, plānošanas reģionu un pašvaldību attīstības plānošanā.
- Kopš 2006. gada notiek ikgadējs Saeimas un NVO sadarbības forums, kas veido un izvērtē ikgadēju sadarbības programmu ar vēlamiem uzlabojumiem likumdošanas, Saeimas un sabiedrības sadarbībā. Regulāri darbojas foruma koordinācijas grupa, kas sagatavo forumu, kā arī forumu starpposmos atbalsta sadarbības uzlabojumus.
- Kopš 2005. gada pastāv Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta (MK) sadarbības memorands, kuram šobrīd ir pievienojušās 274 NVO. Memoranda mērķis ir sekmēt efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas valsts pārvaldes darbību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos un izstrādāt ieteikumus budžeta veidošanai, kas tiek nodrošināts ar padomes palīdzību, kas darbojas atklāti un regulāru sanāksmju veidā.
- Ministriju paspārnē darbojas individuālas konsultatīvās padomes, kas izvērtē valsts iestāžu izstrādātos dokumentus, sniedz priekšlikumus un ieteikumus to pilnveidei.
- Kopš 2004. gada darbojas Nacionālā Trīspusējā sadarbības padome (NTSP), kurā tiek realizēts nacionālā līmeņa sociālais dialogs starp Latvijas valdību, darba devējiem (LDDK) un darba ņēmējiem (LBAS) un kā ietvaros tiek saskaņotas šo organizāciju intereses un valsts iespējas sociālajos un ekonomiskajos jautājumos.

Korupcijas novēršana

- Ir izveidota sistēma, kas nodrošina pilnīgu politisko partiju finansēšanas procesa caurspīdīgumu. Atbildīgā institūcija par politisko partiju finanšu likumības uzraudzību - Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk - KNAB) savā tīmekļa vietnē publicē aktuālo informāciju par ziedojumiem politiskajām partijām, uztur publiski pieejamu politisko partiju finanšu datu bāzi, publicē politisko partiju iesniegtās finanšu deklarācijas.
- KNAB divas reizes gadā sagatavo informatīvo ziņojumu par savu darbību, kurā

atspoguļo informāciju par paveikto korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī konstatētajiem pārkāpumiem un piemērotajiem sodiem, kas ļauj sabiedrībai izvērtēt pretkorupcijas darba efektivitāti. Pārskats kalpo kā būtisks līdzeklis atklātības nodrošināšanā par šo jautājumu valstī.

- Viena no KNAB funkcijām ir arī korupcijas novēršana. KNAB šajā jomā veic valsts amatpersonām noteikto aizliegumu un ierobežojumu uzraudzību, sniedz publiskās pārvaldes institūcijām rekomendācijas konstatēto trūkumu novēršanai, izstrādā un koordinē Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas un programmas ieviešanu. Ir izstrādāta virkne vadlīniju, kā arī rokasgrāmatas korupcijas risku identificēšanai un mazināšanai. Tāpat KNAB nodrošina valsts amatpersonu apmācības par dažādiem ar korupcijas novēršanu saistītiem jautājumiem. KNAB darbojas sabiedriski konsultatīvā padome.”

Valsts pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana

- Valsts ieņēmumu dienests (VID) nodrošina iespēju saņemt pakalpojumus Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS). EDS ir veids, kā ar interneta palīdzību VID elektroniski iesniegt deklarācijas, pārskatus un nodokļu aprēķinus. Ar EDS palīdzību šobrīd elektroniski var iesniegt 95% no visu normatīvajos aktos paredzēto pārskatu un deklarāciju apjoma.
- Lielu daļu no uzņēmējiem nepieciešamo formalitāšu kārtošana ir iespējams veikt elektroniski, piemēram, ir nodrošināta komersantu elektroniskas reģistrācijas iespēja, tostarp nodrošināta iespēja vienlaikus iesniegt pieteikumu reģistrācijai pievienotās vērtības nodokļu maksātāju reģistrā u.c.
- Ir izveidots portāls <http://www.latvija.lv>, kas ir valsts pakalpojumu katalogs un kurā iedzīvotājiem ir iespēja elektroniskā veidā saņemt virkni valsts un pašvaldību pakalpojumu.

Informācijas atklātība un atvērtie dati

- Ir nodrošināta informācijas atklātība, kā arī radīti sākotnējie priekšnoteikumi datu atkalizmantošanai (atvērto datu sistēmas izpratnē), nodrošinot pieeju informācijai, tostarp, ikvienam iedzīvotājam ir tiesības saņemt informāciju no valsts pārvaldes institūcijām ne ilgāk, kā divu nedēļu laikā.
- Valsts amatpersonu ikgadējās un citu veidu deklarācijas ir publiski pieejamas internetā. Publiski pieejama ir arī informācija par valsts pārvaldes amatpersonām katru mēnesi izmaksāto atalgojumu.
- Publiski - internetā pieejama informācija par izsludinātajiem publiskajiem iepirkumiem, iepirkumu konkursu rezultātiem un cita veida informācija.
- Publiski - internetā pieejami Valsts kontroles revīzijas ziņojumi.
- Pēc sēdes MK mājaslapā publiskotajā protokolā iespējams iepazīties ar valdības sēdē pieņemtajiem lēmumiem.
- Ikviens interesents MK mājaslapā var parakstīties uz jaunumu saņemšanu par tiesību aktu projektiem (šobrīd iespēju izmanto apmēram 1400 lietotāji, kas, galvenokārt, pārstāv privātas organizācijas, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, masu medijus u.c.).
- Kopš 2002.gada Latvijas valdība izmanto elektronisku dokumentu aprites sistēmu „e-portfelis”. „E-portfelis” sistēmā pieejami Ministru kabineta, Ministru kabineta komitejas, sēžu darba kārtību un protokolu teksti. Sistēmu lieto Valsts kancelejas, ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu, kā arī sociālo partneru darbinieki, kas ir iesaistīti valdības lēmumu pieņemšanas procesā, kā arī masu mediju pārstāvji (e-portfeli lieto aptuveni 1000 lietotāji).

- Publiski pieejama personu vai sabiedrības drošību apdraudējušo notikumu statistika, nodrošinot elektroniski notikumu atlases iespējas dažādos šķērs griezumos (piemēram, pēc notikumu veida, vietas un laika perioda) un atlases rezultātu attēlošanu tabulveidā un uz ģeogrāfiskās kartes.
- Publiski pieejami personu vai sabiedrības drošību apdraudējušo notikumu apkopojums, nodrošinot elektronisku pieeju Vienotajā notikumu reģistrā steidzami publicējamiem paziņojumiem un kopsavilkumam par pēdējā diennaktī reģistrētajiem notikumiem, kā arī nodrošinot Reģistrā reģistrēto notikumu meklēšanu, lai parādītu notikumu publicējamās informācijas apkopojumu un notikumu statistiku.

LATVIJAS PLĀNOTĀ RĪCĪBA

Latvijas plāno mērķtiecīgi strādāt četru izvirzīto prioritāšu ietvaros. Saglabājot pārnozaru pieeju, katrai prioritātei Latvija izvirza individuālus mērķus un definē veicamos pasākumus, lai tos sasniegtu.

1. Sabiedrības un pilsoniskās sabiedrības organizāciju iesaistes lēmumu pieņemšanas procesos kvalitātes uzlabošana

Mērķis: sekmējot kvalitatīvu pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību valdības un pašvaldību lēmumu pieņemšanas procesā, sasniegt lielāku sabiedrības apmierinātību ar valsts institūciju lēmumiem un valdības darbu.

Rīcība:

1. Saistībā ar pilsoniskās sabiedrības un tās organizāciju pārstāvju lomu valsts institūciju lēmumu pieņemšanas procesā, nodrošināt visaptverošu esošo iesaistes mehānismu saturu, kvalitātes un efektivitātes izvērtējumu;
2. Attīstīt nepieciešamo politiku un tās izpildes mehānismus, kas nodrošinātu administratīvi tiesisku rīcību, lai identificētu un novērstu trūkumus esošajos, kā arī topošajos mehānismos un sadarbības praksē, kādā notiek pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalība valsts politikas lēmumu pieņemšanā;
3. Nodrošināt kvalitatīvu pārskatu attiecībā uz normatīviem, kas regulē pilsoniskās sabiedrības un tās organizāciju pieeju informācijai un pēc iespējas integrēt tajā labākos starptautiskās prakses piemērus;
4. Atvieglot un palielināt sabiedrības līdzdalību valsts pārvaldes procesos, stiprinot un paplašinot e-līdzdalības instrumentu pielietojuma iespējas.

Praktiskie pasākumi:

- Īstenot Eiropas Ekonomiskās zonas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda līdzfinansēto programmu „NVO fonds”, tādējādi veicinot NVO kapacitāti un to kvalitatīvu iesaisti likumu un nozares politiku izstrādē. 2012. gada februārī tika izsludināta trešā projektu iesniegumu atlases kārtā ar kopējo pieejamo finansējumu 710 007 latu apmērā.
- Nostiprināt sociālo partneru (LBAS un LDDK) un pilsoniskās sabiedrības organizāciju lomu lēmumu pieņemšanas procesā, nodrošinot to, ka sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir līdzvērtīgs sarunu partneris valdībai, pašvaldībām un citām valsts institūcijām;

- Pilnveidot arodbiedrību darbību regulējošos normatīvos aktus, izstrādājot un apstiprinot Arodbiedrību likumu jaunā redakcijā;
- Izvērtēt ministriju un nozaru NVO līdzdalības praksi un izstrādāt tām rekomendācijas darba uzlabošanai, tostarp, paplašināt Ministru kabineta sadarbības memoranda darbības principus arī attiecībā uz nozares ministrijām, organizēt regulāras sanāksmes starp nozaru ministriju pārstāvjiem un sabiedriskajām organizācijām visām iesaistītajām pusēm pieņemamā saturā un formā;
- Sabiedrības līdzdalības modeļa izveide vienotai, koordinētai un kvalitatīvai lēmumu pieņemšanai visos līmeņos.

2. Valsts pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana

Mērķis: paaugstināt publisko pakalpojumu kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem, ieviešot vienas pieturas aģentūras principu, attīstot e-pakalpojumus un samazinot administratīvo slogu pakalpojumu saņemšanas procesā

Rīcība:

1. Izveidot publisko pakalpojumu sistēmu, kas ietver tiesiskās vides sakārtošanu un vienotu metodoloģisku pieeju publisko pakalpojumu jomā gan pašvaldībās, gan tiešās valsts pārvaldes līmenī. Sistēma balstīta uz vienas pieturas aģentūras principa ieviešanu un e-pakalpojumu attīstību;
2. Attīstīt publisko pakalpojumu katalogu (www.latvija.lv) kā centrālo vietni iedzīvotājiem publisko pakalpojumu pieejamības veicināšanai;
3. Pievērst īpašu uzmanību publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai tādās jomās kā veselības aizsardzība, izglītība, transporta un datu infrastruktūra.
4. Attīstīt politiku un atbilstošus tiesiskos un tehniskos instrumentus, lai nodrošinātu īstermiņa un atbalstītu ilgtermiņa e-dokumentu aktīvu izmantošanu starp sabiedriskā sektora institūcijām.
5. Popularizēt e-pakalpojumu izmantošanu, aktīvi samazinot administratīvo slogu valsts iedzīvotājiem.

Praktiskie pasākumi:

- Turpināt attīstīt e-pakalpojumus un izveidot publiskos interneta piekļuves punktus, kas sekmēs e-pakalpojumu izmantošanu, tā samazinot izmaksas un administratīvo slogu iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pārvaldei;
- Veikt visu resoru publisko pakalpojumu identificēšanu un novērtēšanu pēc 72 kritēriju metodoloģijas, nosakot nepieciešamo publisko pakalpojumu optimizāciju, deleģēšanu vai atteikšanos no pakalpojumu sniegšanas;
- Attīstīt bieži lietotus e-pakalpojumus, tostarp, izveidot vienotu un efektīvu zemesgrāmatu elektronisko procesu; Valsts zemes dienestā ieviest e-pakalpojumus un pilnveidot tās informācijas sistēmas, t.sk., sinhronizējot ar citām informācijas sistēmām; ieviest uzņēmumu elektroniskās reģistrācijas kārtību Uzņēmumu reģistra vestajos reģistros; izveidot vienotu civilstāvokļa aktu reģistrācijas informācijas sistēma;
- Nodrošināt e-pakalpojumu izmantošanu Autotransporta direkcijas sniegto pasažieru un kravu pārvadājumu pakalpojumu jomā, t.sk. speciālo atļauju (licenču) un licenču kartiņu, Eiropas Kopienas atļauju un kopiju uc. izsniegšanā.

3. Korupcijas novēršana

Mērķis: radīt vienotu valdības un sabiedrības sadarbības ietvaru, kas rada, veicina un uztur aktīvu pretdarbību korupcijai, kā arī veicinātu sapratni par godprātīguma nozīmi valsts pārvaldē.

Rīcība:

1. Izmantot politiskos un tiesiskos mehānismus korupcijas izskaušanai valsts pārvaldē un ieviest preventīvus pasākumus korupcijas risku mazināšanai, lai radītu vidi, kura veicina augstu personisko un profesionālo sabiedriskā sektora darbinieku ētikas normu ievērošanu. Attīstīt atklātu personāla atlases un vadības sistēmu valsts pārvaldē un iekšējās kontroles mehānismus, kas veicina minētā sasniegšanu un veicina sabiedrisko funkciju raitu un efektīvu izpildi;
2. Uzlabot esošos regulējošos mehānismus, kas aizsargā "ziņotājus" par pārkāpumiem valsts pārvaldē ar visaptverošas aizsardzības elementiem (konfidencialitāte attiecībā uz ziņotāja personību, atbildības piemērošana ziņotāja tiesību pārkāpuma gadījumā utt.)
3. Profesionālas un atklātas valsts un pašvaldību uzņēmumu pārvaldības nodrošināšana.

Praktiskie pasākumi:

- Pastiprināt fizisko personu tēriņu atbilstības legālajiem ienākumiem kontroli, tai skaitā ieviešot legālās prezumpcijas principu attiecībā uz personu līdzekļu izcelsmi un ieviešot efektīvas iedzīvotāju ienākumu deklarēšanas procedūras.
- Veicināt lobēšanas atklātību, izstrādājot lobēšanas tiesisko reglamentāciju un pieņemt likumu Par lobijiem;
- Veicināt gatavību ziņot par pārkāpumiem, izglītojot valsts un pašvaldību institūciju darbiniekus un iedzīvotājus par nepieciešamību ziņot par likumpārkāpumiem iestādēs. Informēt par liecinieku aizsardzības programmām un to izmantošanas iespējām, informācijas sniedzēju aizsardzību un anonimitātes nodrošināšanu;
- Pilnveidot tiesisko regulējumu attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar to personu darbības kontroli, kas tiešā un netiešā veidā saņem budžeta dotācijas vai citus valsts vai pašvaldības budžeta līdzekļus un kuras pilda amata pienākumus ārpus valsts vai pašvaldības institūcijām;
- Lai samazinātu politisko ietekmi un izbeigtu ikdienas pārvaldības lēmumu politizāciju valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās, ieviest valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībās caurspīdīgu korporatīvo pārvaldību, t.sk., nodrošinot informācijas atklātību par dividenžu un ziedojumu politiku, kā arī atklātību par atalgojuma politiku, kapitālsabiedrību pārvaldes institūciju locekļu amatā iecelšanu, komercdarbības mērķu noteikšanu un rezultātu izvērtēšanu.

4. Informācijas atklātības veicināšana un atvērto datu sistēmas ieviešana.

Mērķis: veicināt ekonomisko attīstību un pilsonisko līdzdalību valsts pārvaldē, nodrošinot nepieciešamās politiskās, tiesiskās un tehniskās izmaiņas, kā arī pārmaiņas administratīvajā praksē attiecībā uz valsts sektora rīcībā esošo datu publiskošanu.

Rīcība:

1. Nacionālo tiesību aktu pilnveidošana, lai ietvertu pēdējās aktuālās ES nozares politikas tendences attiecībā uz sabiedriskā sektora datu atkārtotu izmantojamību, kā arī ņemtu vērā citu valstu labāko pieredzi;
2. Ieviest vienotus tehniskos standartus attiecībā uz sabiedriskā sektora datu publiskošanu;
3. Attīstīt un atbalstīt atvērto datu portālu publiskotās informācijas koordinētai apkopošanai un uzglabāšanai.
4. Nodrošināt lietotājam draudzīgu pieeju tehniski apstrādājamiem, precīziem un aktuāliem datiem par budžetu.
5. Atbalstīt atkārtotu sabiedriskā sektora datu izmantošanu, radīt jaunus un ērti izmantojamus sabiedriskos pakalpojumus, kā arī e-pakalpojumus un iniciatīvas;
6. Turpināt attīstīt elektroniskās pieteikšanās, deklarēšanās un atskaišu sistēmas, pievēršot uzmanību nepieciešamās infrastruktūras izveidei šo pakalpojumu nodrošināšanai, īpaši lauku rajonos.

Praktiskie pasākumi

- Ņemot vērā, ka Latvijas valsts institūcijām ir aptuveni 180 dažādu tīmekļa vietņu, tiek plānots izstrādāt vienotu koncepciju to pārvaldei, kā arī vienotu Latvijas valdības portālu, bet pilsoniskās sabiedrības organizācijas tiek aicinātas identificēt tās datu kategorijas, kuru publiskošana sekmētu to darbu un veicinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu;
- Nodrošināt ikvienam pieejamas MK sēžu un Saeimas plenārsēžu translācijas interneta tiešraidē;
- Nākotnē izveidot vietni, kur būtu brīvi pieejama informācija par pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalības iespējām (pasākumiem, diskusijām, sabiedriskajām apspriedēm u.tml.);